

Yerel Katılım Ölçeği Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

Ceray ALDEMİR¹Eyüp ŞEN²

Geliş Tarihi/ Received

30/06/2020

Kabul Tarihi/ Accepted

04/10/2020

Yayın Tarihi/ Published

23/10/2020

Citation/Atıf: Aldemir, C. ve Şen, E., (2020), Yerel Katılım Ölçeği Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması, Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 34(4): Sayfa: 1473-1490, DOI: <https://doi.org/10.16951/atauniibd.760978>

Öz: Alanyazında katılım ve demokrasiye ilişkin veri toplama araçları incelendiğinde, genel olarak vatandaşların demokrasi ve katılım algısını belirlemeye dönük olduğu görülmektedir. Bu çalışma kapsamında geliştirilen Yerel Katılım Ölçeği (YKÖ) ise sözü geçen öncülerinden farklı olarak yerel katılıma odaklanmaktadır. Bununla birlikte, geliştirilen ölçeğin yapısı vatandaşların katılım algıları ile katılım davranışlarının ayrı ayrı ölçülebilmesine olanak sağlamaktadır. Bu araştırmanın amacı vatandaşların yerel katılım algı ve davranış düzeylerini belirlemeye kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir veri toplama aracı geliştirmektir. Araştırmanın çalışma grubunu, 18 yaşından büyük seçmenler oluşturmaktadır. Ölçeğin yapı geçerliliği için Açıklayıcı (AFA) ve doğrulayıcı (DFA) faktör analizi kullanılmıştır. Açıklayıcı Faktör Analizi sonucunda, “Farkındalık”, “Takip ve Aktif Katılım”, “Geri Bildirim” olmak üzere 18 maddeden ve üç faktörden oluşan yapı ortaya çıkmıştır. Bu yapı Doğrulayıcı Faktör Analizi ile doğrulanmıştır. Sonuç olarak, vatandaşların yerel katılım algı ve davranış düzeylerini belirlemeye kullanılabilecek psikometrik özellikleri yeterli, geçerli ve güvenilir bir ölçek geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yerel Katılım Ölçeği, Yerel Katılım, Vatandaş Katılımı

The Validity and Reliability Study of Local Participation Scale

Abstract: When the data collection tools related to participation and democracy are analyzed in the literature, it is seen that the citizens are generally oriented towards determining the perception of democracy and participation. The Local Participation Scale (YKÖ) developed within the scope of this study, on the other hand, focuses on local participation, unlike its predecessors. The structure of the developed scale allows citizens' perception of participation and attitude behavior to be measured separately. The aim of this research is to develop a valid and reliable data collection tool that can be used to determine the local participation perception and behavior levels of citizens. The study group of the research consists of voters over 18 years old. Exploratory (AFA) and confirmatory (CFA) factor analysis were used for the construct validity of the scale. As a result of the Exploratory Factor Analysis, a three-factor structure consisting of “Awareness”, “Follow-up and Active Participation”, “Feedback” has emerged. This structure was confirmed by Confirmatory Factor Analysis. As a result, a valid and reliable scale with sufficient psychometric features was developed that could be used to determine the local participation levels of citizens.

Keywords: Local Participation Scale, Local Participation, Citizen Participation

¹Dr. Öğr. Üyesi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Kamu Yönetimi Bölümü, <https://orcid.org/0000-0002-7996-4886>

²Arş. Gör., Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Kamu Yönetimi Bölümü, <https://orcid.org/0000-0002-5045-8349>

EXTENDED SUMMARY

Research Problem

Participatory local democracy is one of the situations in which citizen participation is most prominent and effective in practice in contemporary debates of democracy. Participatory democracy is essentially a process that allows management to meet the needs of different groups beyond the interests of some groups and individuals (Mitlin, 2004). In this context, citizen participation can be emphasized as one of the important features associated with democracy. Active participation of citizens, especially at the local level, is a necessity in contemporary democracy debates. The possibility of citizens to participate in decision-making is an important indicator for a qualified democracy. However, another indicator that is at least as important as this is whether citizens use these mechanisms effectively and effectively. Although widespread blood participation and participatory mechanisms are positive, it can be stated that citizens' attitudes and behaviours regarding democracy and participation are open to examination and discussion. This research aims to develop a valid and reliable data collection tool that can be used to determine the local participation levels of citizens.

Literature Review

When the literature is examined, it is seen that the studies focusing on citizen participation are mostly theoretical. Studies on the subject mostly focus on the effectiveness of democracy and the quality of citizen participation. It aimed to develop a scale that can be used to determine the democratic citizenship attitudes of secondary education students within the scope of Democratic Citizenship Attitude Scale (Yıldırım & Türkoğlu, 2017), which is one of the studies focusing on citizen participation and democracy at the application level. The scale consists of six factors and 29 items: Basic Democracy Culture, Duties and Responsibilities, Democratic Participation, Democratic Rights and Equality, Citizenship Values and Global Citizenship. The Organizational Democracy Scale developed by Geçkil and Tikici (2015) consists of seven dimensions and 28 items: Participation, Criticism, Transparency, Justice, Equality, Accountability and Power Sharing. The Democratic Participation Scale, developed by Keçe and Dinç (2015), aims to develop a data collection tool that can be used to determine the democratic participation levels of university students. The scale developed within the scope of the research consists of two factors: Political Participation and Social Participation and 50 items. The political participation dimension of the scale consists of 7 sub-factors and the social participation dimension consists of 5 sub-factors.

When the data collection tools related to participation and democracy are analyzed in the literature, it is seen that it is generally aimed at determining the perception of democracy and participation of the citizens. In contrast, Geçkil and Tikici (2015) focused on intra-organizational democracy, unlike other studies achieved. The Local Participation Scale (YKÖ) developed within the scope of this study, on the other hand, focuses on local participation, unlike its

predecessors. However, the structure of the developed scale allows citizens' perception of participation and attitude behavior to be measured separately. In this context, the Local Participation Scale aims to develop a valid and reliable data collection tool that can be used to determine the local participation levels of citizens.

Methodology

The study group of the research consists of voters older than 18. The construct validity of the scale was tested with Exploratory Factor Analysis (EFA) and Confirmatory Factor Analysis (CFA). Data were collected from two different sample groups for EFA and DFA. EFA was performed with the data obtained from the first sample group, and DFA was performed with the data obtained from the second sample group.

Results and Conclusions

In this study, it is aimed to develop a valid and reliable data collection tool that can be used to determine the local participation levels of citizens. 1 item was removed from the Local Participation Scale, which was originally prepared as 26 items, and some corrections were made. After this stage, the 25-item scale was applied to the first sample group of voters, and the validity and reliability analyses of the scale were made over the data obtained. As a result of EFA, it was observed that the scale items were collected under seven factors at the beginning. However, taking into account the contribution of each factor to the total variance and the explanatory characteristics of the factors, it was decided that the scale should have three factors and the analysis was repeated. Factors are named as “Awareness”, “Follow-up and Active Participation” and “Feedback”.

1. Giriş

İnsanlığın en fazla çaba sarf ettiği uğraşlardan biri en ideal yönetim biçimini bulmaktır Dünyanın büyük bir çoğunluğunda, demokrasi ve uygulamaları bu arayışa cevap olarak sunulmaktadır. Demokrasi anlamı itibariyle son derece geniş ve çoğu durumda üzerinde uzlaşılması güç bir kavramsal çerçeveye sahiptir. Ancak konu üzerine çalışan kuramcıların tekrar ettiği bazı ortak özellikler demokrasinin anlaşılmasına yardımcı olacak ipuçları olarak kabul edilebilir. Örneğin, *katılım, medeni haklar, hukuk devleti ve hesap verebilirlik*, demokrasi ve demokrasinin niteliği ile ilişkilendirilen özellikler olarak öne çıkmaktadır (Munck, 2016). Bu özelliklerin en önemlilerinden biri kuşkusuz katılımdır. Farklı uygulamalar da göstermiştir ki demokrasi özü itibariyle kişisel / kamusal alanın korunması ve katılım üzerine inşa edilmektedir. Dahası Ostrom (1999) etkili, eşit ve sürdürülebilir sonuçlar elde etme bağlamında yüksek vatandaş katılımını anahtar bir durum olarak betimlemektedir.

Çağdaş demokrasi tartışmalarında vatandaş katılımının en çok öne çıkarıldığı ve uygulamada etkili olduğu durumlardan biri de katılımcı yerel demokrasidir. Katılımcı demokrasi özü itibariyle yönetimin bazı grup ve kişilerin çıkarlarının ötesinde farklı grupların ihtiyaçlarına cevap vermesine olanak

tanıyan bir süreçtir (Mitlin, 2004). Bu bağlamda, demokrasi ile ilişkilendirilen önemli özelliklerden biri olarak vatandaş katılımı vurgulanabilir. Özellikle yerel düzeyde vatandaşların aktif katılımı çağdaş demokrasi tartışmalarında bir gerekliliktir. Vatandaşın karar alma süreçlerine katılım olanağının bulunması nitelikli bir demokrasi için önemli bir göstergedir. Ancak en az bunun kadar önemli olan bir başka gösterge de vatandaşların bu mekanizmaları etkin ve etkili olarak kullanıp kullanmadıklarıdır. Yaygın kanı katılımı ve katılımcı mekanizmaları olumlu nitelikte olsa da vatandaşların demokrasi ve katılım konusunda tutum ve davranışları incelenmeye ve tartışmaya açık bir konu olduğu ifade edilebilir. Bu çerçevede, bu çalışmada vatandaşların yerel katılım düzeylerini belirlemede kullanılacak geçerli ve güvenilir bir veri toplama aracının geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Demokrasi ya da güncel siyaset tartışmalarında tekrar edilen adıyla batı demokrasisi günümüz toplumlarının siyasal örgütlenmesinde en çok gönderme yapılan ve idealize edilen kavramlardan biridir. Demokrasi azınlıkla çoğunluğun tüm zorluklara rağmen bir araya gelebilme çabasıdır. Demokrasinin bir tarafında vatandaşların siyasal eşitliği dururken, diğer tarafında onların egemenliklerinin sınırlandırılması söz konusudur (Dahl, 1956). Demokrasi özü itibariyle özgürlüğün kurumsallaşmasıdır (Yağcı, 1998). Demokrasinin ilkeleri ve bu ilkeler çerçevesinde demokrasinin yerine getirdiği işlev, demokrasi kavramının kendisi kadar geniş ve üzerinde uzlaşılması zor bir tartışma alanıdır. Buna rağmen demokrasinin en azından kavramsal çerçevesinin anlaşılabilmesi için sık tekrar edilen demokrasinin temel ilkelerine ve bu ilkeler çerçevesinde demokrasinin işlevlerine bakmak yerinde olur. Demokrasi üç temel öncülü olan özgürlük, eşitlik ve kontrol üzerine inşa edilir. Demokrasi bu öncülleri bireysel özgürlüklerin varlığı, hukuk devleti, kamusal alanın varlığı, şeffaflık, katılım ve temsil gibi fonksiyonları yerine getirerek sağlar (Bühlmann vd., 2012). Bir başka çalışmada ise demokrasinin temel ilkeleri çoğulculuk, genel katılma, çoğunluğun yönetme hakkı olarak açıklanmıştır (Tanilli, 1985). Burada gönderme yapılan çalışmalardan da anlaşılacağı üzere özü itibariyle demokrasi aslında özgürlük ve sınırlama ikilemi arasında temellenmiştir. Tek, açık ve genel özellikleri olan bir demokrasi çerçevesi çizmek dünyanın birçok yerinde onlarca farklı şekilde var olan demokrasi için pek mümkün değildir. Örneğin, Inglehart (2000), kültürün demokrasiyi şekillendirdiğini açıkça ifade etmektedir. Huntington (1996) ise I. Dünya Savaşının demokrasi için güvenli bir dünya yarattığının altını çizer. Demokrasi içinde bulunduğu ekonomik ilişkilerden, kültür ya da dönemin siyasal ve toplumsal koşullarından dahası temel çatışma alanını oluşturan güç ilişkilerinden bağımsız değildir. Çok sayıda değişken demokrasiyi belirler, şekillendirir, var eder ya da ortandan kalkmasına sebep olur.

Demokrasi kavramına ilişkin yukarıda yapılan tartışmalardan çıkarılabilecek en açık sonuçlardan bir tanesi demokrasinin öznesine ilişkindir. Demokrasinin öznesi yani vatandaşlar demokrasinin temel ilkelerinin ve işlevlerinin tamamında temel teşkil ederler. Bireysel özgürlüklerden hukuk

devletine, temsilden şeffaflığa kadar demokrasi ile beraber anılan temel işlevlerin hepsi için vatandaşların yani demokrasinin öznesinin süreç içerisindeki varlığı zorunludur. Bu durum, özü itibarıyla demokrasi için vatandaş katılımının hayati önemine işaret eder. Vatandaş katılımı temel olarak siyasi ve ekonomik süreçlerin, yapıcısı olmayan vatandaşların ilgili süreçlere katılmalarını sağlayan bir iktidarın yeniden dağıtım stratejisidir (Arnstein, 1969). Vatandaşları politik ve ekonomik süreçlere dâhil etme, liberal demokrasinin katılım mekanizmalarının yanı sıra temsil mekanizmalarını da içerdiği ifade edilebilir (Üstüner ve Keyman, 1995). Ancak buradan da anlaşılacağı üzere, karar alma ve uygulama süreçlerinde temsil edilen, ancak bu süreçlerin aktif aktörü olmayan vatandaşların bu süreçlere sadece temsil yoluyla değil doğrudan katılımı ancak vatandaş katılımı ile mümkündür. Vatandaş katılımı özellikle 20. yüzyıl çağdaş demokrasi tartışmalarında, demokrasinin başat bir bileşeni olarak kabul görmektedir.

Çağdaş demokrasi tartışmalarında sivil toplumun rolünün ve vatandaş katılımının artırılması, demokrasi kavramının yeniden ele alınması noktasında popüler akımlar olarak öne çıkmaktadır (Bell ve O'Rourke, 2007). Demokrasiyi yeniden anlamlandırmaya çalışan çabaların en dikkat çekenlerden bir tanesi katılımcı demokrasi olarak kavramsallaştırılmaktadır. Katılımcı demokrasi daha önce tartışılan temel demokratik ilke ve prensiplerin varlığını koruyarak doğrudan demokrasi talebini mümkün olan en yüksek düzeyde yerine getiren çabalar olarak ifade edilebilir (Yaman, 2017). Hem katılımcı demokrasinin hem de demokrasi kavramının özüne ilişkin gerçekleştirilen tartışmaların anlaşılabilmesi için sivil toplumun rolü ve vatandaş katılımı merkezi ve önemli göstergelerdir. Özellikle 1980 sonrası sivil toplum ve devlet dışı aktörlerin güçlenmesi karar alma süreçlerine dâhil olma talebini kaçınılmaz şekilde arttırmıştır. Başta piyasa paydaşlarının neo-liberal ekonomik dönüşüm sonucunda sürece dâhil olması ile başlayan değişim akımı 2000'ler sonrası yükselen sivil toplumun da talepleri ile birlikte süreci kaçınılmaz şekilde çok aktörlü hale getirmiştir. 1980 sonrası dünyada büyük değişimler yaratan neoliberal dönüşüm Brown (2015) tarafından demokrasinin tahribata uğrama süreci olarak tanımlanmıştır. Harvey (2007) ise tüm toplumsal süreçlerin piyasacı etki altına girmesini iktidarın sermayeye devredilmesi olarak yorumlamaktadır. Harvey ve Brown gibi birçok siyaset kuramcısı neo-liberal dönüşüm sürecini antidemokratik ve sermayeci olmakla eleştirmektedir. Ancak burada dikkat çekilmesi gereken önemli bir konu da aslında sonuçları itibarıyla bu dönüşüm, politika yapım ve uygulama süreçlerinin devlet dışı aktörlerin aktif katılımına açılması bağlamında önemlidir. Karar alma ve daha geniş tabiri ile siyasa ile ilgili tüm süreçler güçlenen devlet dışı aktörlerin etki gösterebildiği alanlar haline gelmiştir. Bu noktada en meşru dönüşüm talebi olarak hiç kuşkusuz demokrasinin merkezi öznesi olan vatandaşın karar alma süreçlerinde etkili olması olarak açıklanabilir. Vatandaşların süreçte aktif bir aktör olarak doğrudan yer alması katılımcı demokrasi olarak ifade edilebilir. Günümüz koşullarında vatandaş

katılımının uygulama düzeyinde en mümkün olduğu alan hiç kuşkusuz yerel demokrasidir. Karar alma ve uygulama süreçlerine yakın olmaları bağlamında yerel demokrasinin beklentilerinden biri aktif vatandaş katılımının sağlanabilmesidir. Vatandaşların katılımını belirleyen çok sayıda değişken olmakla beraber bu konuda en gerekli öncül hiç kuşkusuz demokratik mekanizmaların varlığıdır. Bununla beraber vatandaş katılımının sağlanabilmesi için ilgili vatandaşların konuya ilişkin tutum ve davranışları belirleyicidir. Farkındalık ve davranış vatandaş katılımının iki temel göstergesidir.

Alanyazın incelendiğinde vatandaş katılımını merkeze alan çalışmaların daha çok kuramsal ağırlıklı olduğu görülmektedir. Konu üzerine yapılan çalışmalar daha çok demokrasinin etkinliği ve vatandaş katılımının niteliğine yoğunlaşmaktadır. Uygulama düzeyinde vatandaş katılımını ve demokrasiyi merkeze alan çalışmalardan Demokratik Vatandaşlık Tutum Ölçeği (Yıldırım ve Türkoğlu, 2017) kapsamında ortaöğretim öğrencilerinin demokratik vatandaşlık tutumlarını belirlemede kullanılabilecek bir ölçek geliştirilmesi hedeflenmiştir. Ölçek Temel Demokrasi Kültürü, Görev ve Sorumluluklar, Demokratik Katılımcılık, Demokratik Haklar ve Eşitlik, Vatandaşlık Değerleri ve Küresel Vatandaşlık olmak üzere altı faktörden ve 29 maddeden oluşmaktadır. Yıldırım ve Türkoğlu (2017) tarafından geliştirilen Demokratik Vatandaşlık Tutum Ölçeği, Prachagool ve Nuangchalem (2019) tarafından "Investigating democratic citizenship attitude of pre-service social studies teachers" isimli çalışmada sosyal bilgiler öğretmen adaylarının demokratik vatandaşlık tutumlarını ölçmek için kullanılmıştır. Bu çalışmada ilgili öğrenmen adaylarının Demokratik Haklar ve Eşitlik tutumu çok yüksek, Görev ve Sorumluluklar, Demokratik Katılımcılık ve Vatandaşlık Değerleri tutumları yüksek, Küresel Vatandaşlık tutumu orta ve Temel Demokrasi Kültürü konusunda tutumları düşük olarak raporlanmıştır. Çalışmanın örneklem grubu 63 sosyal bilgiler öğretmen adayından oluşmaktadır. Geçkil ve Tikici (2015) tarafından geliştirilen Örgütsel Demokrasi Ölçeği Katılım, Eleştiri, Şeffaflık, Adalet, Eşitlik, Hesap Verebilirlik ve Güç Paylaşımı olmak üzere yedi boyut ve 28 maddeden oluşmaktadır. Keçe ve Dinç (2015) tarafından geliştirilen Demokratik Katılım Ölçeği'nde ise üniversite öğrencilerinin demokratik katılım düzeylerini belirlemede kullanılabilecek bir veri toplama aracı geliştirilmesi amaçlanmıştır. Araştırma kapsamında geliştirilen ölçek Siyasal Katılım ve Toplumsal Katılım olmak üzere iki faktör ve 50 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin siyasal katılım boyutu 7 alt faktör, toplumsal katılım boyutun 5 alt faktörden oluşmaktadır. İlgili alanyazında demokrasi ve katılım merkezli ölçek kullanılmadan yapılmış bir takım nicel ve nicel araçlardan faydalanarak araştırma desenleri oluşturulmuş çalışmalar da mevcuttur. Grotz ve Lewandowsky (2020) "Promoting or Controlling Political Decisions? Citizen Preferences for Direct-Democratic Institutions in Germany" isimli çalışmalarında siyasi karar alma süreçlerinde vatandaş tercihlerini irdelemişlerdir. Çalışmada vatandaşların doğrudan demokrasi kurumlarını ne ölçüde destekledikleri / benimsedikleri 2017 yılında

toplama anket verileri üzerinden değerlendirilmiştir. Çalışmada araştırmacılar yöntem olarak çoklu doğrusal regresyon ve sıralı lojistik regresyon modelleri kullanmış ve “açıkça ifade etme” çalışmanın bağımsız değişkeni olarak raporlanmıştır. Hane halkı geliri ve eğitim durumu ise çalışmanın bağımlı değişkenleri olarak raporlanmıştır. Holdo (2018) "The Virtuous, the Critical and the Trustworthy: Citizen Ideals and Forms of Democratic Participation" isimli çalışmasında farklı katılım türlerinin farklı yurttaş idealleri ile ilişkisini irdelemektedir. Çalışmada “genel olarak katılım, işyerinde katılım ve gönüllü organizasyonlara katılım” farklı katılım türleri olarak çalışmanın bağımsız değişkenleri olarak raporlanmıştır. Gillman (2018) "Ideals Without Institutions: Understandings of Democracy and Democratic Participation Among Ecuatorian Youth" isimli çalışmasında “kitleler hangi özgül demokrasi fikrini desteklemeye meyillidir?” sorusuna cevap aramaktadır. Çalışmada odak grup çalışması yöntemi kullanılmış ve 189 Ekvador’lu gençle görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Çalışmada vatandaş tutumları ve demokratik performans arasındaki bağlantı gençlerin demokrasi bakış açıları temelinde irdelemiştir.

Alanyazında katılım ve demokrasiye ilişkin veri toplama araçları incelendiğinde, genel olarak vatandaşların demokrasi ve katılım algısını belirlemeye dönük olduğu görülmektedir. Buna karşın Geçkil ve Tikici (2015), ulaşılan diğer çalışmalardan farklı olarak örgüt içi demokrasiye odaklanmıştır.

Bu çalışma kapsamında geliştirilen Yerel Katılım Ölçeği (YKÖ) ise sözü geçen öncülerinden farklı olarak yerel katılıma odaklanmaktadır. Bununla birlikte, geliştirilen ölçeğin yapısı vatandaşların katılım algıları ile katılım davranışlarının ayrı ayrı ölçülebilmesine olanak sağlamaktadır. Daha önce de belirtildiği üzere, yerel siyaset ve karar alma mekanizmaları vatandaş katılımının en üst düzeyde gerçekleştirebilme potansiyelini içkin olarak taşır. Bu bağlamda Yerel Katılım Ölçeği (YKÖ) ile vatandaşların yerel katılım düzeylerini belirlemede kullanılacak geçerli ve güvenilir bir veri toplama aracının geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Yerel katılım düzeyini belirleme kullanılacak maddeler oluşturulurken ilgili alanyazındaki katılım mekanizmalarından yararlanılmıştır. Alanyazında yerel katılım mekanizmalarını konu alan çalışmalar incelendiğinde Erdoğan (2019) ve İzci (2014) yerel katılım mekanizmalarını “Kent Konseyi, Referandum, Yerel Girişim, Forumlar, Katılımcı Bütçeleme, Geri Çağırma, Halkın vetosu, Mahalle Meclisleri, İhlal Bildirme ve Bilgilendirme Hakkı, Dilekçe Hakkı, Topluluk Anketleri, Sosyal Medya, E-devlet Uygulamaları” şeklinde sıralamışlardır. Çalışmanın alt boyutlarındaki maddeler bu mekanizmaları kapsayacak şekilde hazırlanmıştır. Çalışma kapsamında yerel katılım şu alt boyutlarla incelenmiştir: (1) Farkındalık Boyutu, (2) Takip ve Aktif Katılım Boyutu, (3) Geri Bildirim Boyutu. Bu boyutlar aşağıda kısaca özetlenmiştir:

Farkındalık Boyutu

Farkındalık boyutu, vatandaşların yerel katılıma ilişkin tutumlarını belirleyen ve yerel katılımın kendisine, yerel katılım mekanizmalarına ilişkin

farkındalıklarını ölçmektedir. Bu boyut kapsamında vatandaşların yerel katılımın uygulanmasına ilişkin farkındalıklarının ve tutumlarının belirlenmesi amaçlanmıştır.

Takip ve Aktif Katılım Boyutu

Vatandaşların yerel karar alma süreçlerine ilişkin en önemli katılım alanlarından bir tanesi bu süreçlerin takip edilmesi ve mümkün olan dâhil olma mekanizmaları kullanılarak süreçlerde aktif rol almalarıdır. Takip ve aktif katılım boyutu vatandaşların ilgili yerel karar alma süreçlerine ilişkin takip ve aktif katılım davranışlarını ölçmektedir.

Geri Bildirim Boyutu

Vatandaşların yerel katılımının en önemli yollarından biri de karar alma süreçlerine ve uygulanan politikalara ilişkin geri bildirimde bulunmalarıdır. Bu geri bildirimler hem gelecek politika yapım süreçleri için bir girdi oluşturmakta hem de mevcut politikaların değerlendirilmesinin temelini teşkil etmektedir. Bu bağlamda geri bildirim boyutu vatandaşların geri bildirimde bulunma davranışları üzerinden yerel katılımını ölçmektedir.

2. Yöntem

2.1. Örneklem

Araştırmanın çalışma grubu, Türkiye vatandaşı olup 18 yaşından büyük araştırmaya gönüllü olarak katılan seçmenlerden oluşmaktadır. Araştırmanın çalışma grubu amaçlı örnekleme yöntemi kullanılarak belirlenmiştir. YKÖ'nün asıl hedef grubunu 18 yaşından büyük Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları oluşturmaktadır. Bunun yanı sıra araştırmanın çalışma grubu her yaş aralığının, eğitim düzeyinin ve cinsiyetin temsil edileceği şekilde amaçlı olarak belirlenmiştir. Veriler Mayıs 2020 ve Haziran 2020 tarihleri arasında toplanmıştır. Açımlayıcı ve Doğrulayıcı Faktör Analizleri ölçeğin yapı geçerliğini sınamak için kullanılmıştır. Açımlayıcı Faktör Analizi ve Doğrulayıcı Faktör Analizi için farklı örneklem gruplarından (iki örneklem grubu) veri toplanmıştır. İlk örneklem grubundan toplanan veriler kullanılarak Açımlayıcı Faktör Analizi ve ikinci örneklem grubundan toplanan veriler kullanılarak Doğrulayıcı Faktör Analizi yapılmıştır. Araştırma kapsamında ayrı ayrı her iki faktör analizi için de madde sayısının en az beş katı kadar katılımcıya ulaşılması amaçlanmıştır. Bu çerçevede, Açımlayıcı Faktör Analizi için 365, Doğrulayıcı Faktör Analizi için 261 seçmenden kullanılabilir veri toplanmıştır. İlk örneklem grubunda (Açımlayıcı Faktör Analizi yapılan) yer alan seçmenlerin %53,2'si kadın (n = 194), %46,8'i erkektir (n = 171). İkinci örneklem grubunda (Doğrulayıcı Faktör Analizi yapılan) yer alan seçmenlerin %51,3'ü kadın (n=134), %51,3'ü erkektir (n=127). İlk örneklem grubunda (Açımlayıcı Faktör Analizi yapılan) yer alan seçmenlerin %28,3'ü 18-23 yaş aralığında (n=87), %27,1'i 24-28 yaş aralığında (n=99), %24,9'u 29-39 (n=91) yaş aralığında, 17,5'i 40-53 yaş aralığında (n=64) ve 6,6'sı 54 yaş ve üzeridir (n=24). İkinci örneklem grubunda (Doğrulayıcı Faktör Analizi yapılan) yer alan seçmenlerin %31,4'ü 18-23 yaş aralığında (n=82), %20,3'ü 24-28 yaş aralığında (n=53), %24,1'i 29-39

(n=63) yaş aralığında, %15,3'ü 40-53 yaş aralığında (n=40) ve %8,8'i 54 yaş ve üzeridir (n=23). İlk örneklem grubunda (Açımlayıcı Faktör Analizi yapılan) yer alan seçmenlerin %10,4'ü ilk veya orta öğretim mezunu (n=38), %67,9'u ön lisans veya lisans mezunu (n=248) ve %21,6'sı lisansüstü mezunudur (n=79). İkinci örneklem grubunda (Doğrulayıcı Faktör Analizi yapılan) yer alan seçmenlerin %9,2'si ilk veya orta öğretim mezunu (n=24), %70,1'i ön lisans veya lisans mezunu (n=183) ve 20,7'si lisansüstü mezunudur (n=54). Araştırmada kümeleme yöntemi mantığı kullanılarak seçmenler cinsiyetlerine, yaş gruplarına ve eğitim durumlarına göre alt tabakalara ayrılmışlardır. Kümeleme yöntemine göre alt tabakalarda yer alan grupların temsil edilebilmesi için her az gruptan 20 kişinin temsil edilmesi yeterlidir (Gökçe, 1988). Dahası ilgili alanyazında, geliştirilen ölçeklerin geçerlilik ve güvenilirlik çalışmasının yapılabilmesi için çalışmanın ulaşması gereken araştırma grubu büyüklüğü yani örneklem büyüklüğü konusunda farklı görüşler mevcuttur. Faktör analizi için doğru örneklem büyüklüğü hesaplanması konusunda Hair, Anderson, Tatham ve Black (2006) minimum örneklem büyüklüğü hesaplanırken, katılımcı sayısının madde sayısının en az 10 katı olması gerektiğini belirtmektedirler. Tabachnick and Fidell (2001) ise madde sayısının 5 katı kadar katılımcıya ulaşmanın örneklem büyüklüğü noktasında yeterli olduğunu ifade etmektedir. Madde sayısını ölçüt alan bu görüşlere ek olarak Preacher ve MacCallum (2002) örneklem büyüklüğünün asgari 100 ile 250 arasında olması gerektiğini ifade etmiştir. yerel katılım ölçeği geçerlik ve güvenilirlik çalışması örneklem büyüklüğü / madde sayısı AFA için 365/25 ve DFA için 261/18 dir. Çalışmanın örneklem büyüklükleri yukarıda görüşlerine değinilen araştırmacıların tamamının asgari ölçütlerini karşılamaktadır.

2.2. Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi

Yerel Katılım Ölçeğinin (YKÖ) geliştirilmesinde alanyazın taraması yapılmış ve bu doğrultuda Yerel Katılım Ölçeği için bir soru havuzu oluşturulmuştur. Soru havuzu yapılan çalışma sonucunda 26 maddeden oluşmuştur. Ölçekte beşli likert tipi yanıt seçenekleri bulunmaktadır. Ölçek (1) Hiç Katılmıyorum, (5) Tamamen Katılıyorum ve (1) Hiçbir Zaman, (5) Her Zaman aralığında yanıtlanmaktadır. Yerel Katılım Ölçeği'nde ters puanlanan madde yoktur. Soru havuzundaki maddeler kapsam geçerliliğini sınamak amacıyla öğretim elemanlarından oluşan bir grubun (5'i kamu yönetimi, 2'si eğitim yönetimi ve 1'i ölçme değerlendirme) uzman görüşüne sunulmuş ve gelen öneriler doğrultusunda ölçek yeniden düzenlenmiştir. Uzman görüşlerinden sonra yapılan düzenlemeler sonucu ölçek 25 madde olarak düzenlenmiş ve birinci örneklem grubundan veri toplamak için hazır hale gelmiştir. Daha sonra ilk grup veri üzerine Açımlayıcı Faktör Analizi uygulanmış ve ölçek 18 madde ile son uygulama için hazır hale getirilmiştir.

2.3. Verilerin Analizi

Yerel Katılım Ölçeği'nin yapı geçerliğini belirlemek için Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA) kullanılmıştır. Daha sonra AFA sonucunda ortaya çıkan

yapının geçerli bir yapı olup olmadığını sınamak için doğrulayıcı faktör analizi (DFA) kullanılmıştır. Ölçeğin güvenilirliğini belirlemek için, Cronbach's Alfa iç tutarlık katsayısı, alt ve üst %27'lik grupların madde ortalama puanları ve madde toplam korelasyonu incelenmiştir. Toplanan verilerin faktör analizi için uygun olup olmadığını anlamak için uç değerler ve dağılımın normallığı incelenmiştir. Dağılımın normallığının belirlenmesinde çarpıklık ve basıklık katsayıları kullanılırken, bu değerlerin +1 ile -1 aralığında olduğu tespit edilmiştir. Uç değerlerin belirlenmesinde z ve Mahalanobis uzaklıkları hesaplanmıştır. Z değeri +3'ten büyük ve -3'ten küçük değerler ve .01 anlamlılık düzeyine göre χ^2 tablo değerinin üzerindeki Mahalanobis değerleri uç değerler olarak belirlenmiş ve veri setinden çıkarılmıştır.

3. Bulgular

Yerel Katılım Ölçeğinin (YKÖ) geçerliliğine ve güvenirliğine ilişkin bulgular bu bölümde ele alınmıştır. Yerel Katılım Ölçeği geliştirilirken daha önce de belirtildiği gibi önce açımlayıcı faktör analizi, daha sonra doğrulayıcı faktör analizi ve güvenirlik analizleri yapılmıştır.

3.1. YKÖ'nün Açımlayıcı Faktör Analizine (AFA) İlişkin Bulgular

Elde edilen verilerin faktör analizine uygunluğuna karar vermek amacıyla Bartlett Küresellik Testi sonuçlarından ve Kaiser Meyer Olkin (KMO) değerinden yararlanılmıştır. Yapılan ilk AFA sonucunda KMO değeri .83 ve Bartlett Küresellik Testi [$\chi^2=3771,43$; $p=.00$] anlamlı olarak bulunmuştur. Bu değerler, elde edilen verilerin faktör analizine uygun olduğunu göstermektedir (Yong ve Pearce, 2013). Daha sonra ölçme aracının yapı geçerliğini ortaya çıkarmak amacıyla Açımlayıcı Faktör Analizinden (AFA) yararlanılmıştır. AFA sırasında temel bileşenler analizi kullanılmış ve ilk analiz sonrasında elde edilen veriler sonucunda ölçek maddelerinin öz değerinin 1'den büyük yedi faktör altında toplandığı tespit edilmiştir. Bununla birlikte bu yedi faktörün toplam varyansın %63.82'sini açıkladığı saptanmıştır. Her bir faktörün toplam varyansa yaptığı katkı ve faktörlerin öz değerlerine dayanan çizgi grafiği (scree plot) incelendiğinde ise ölçeğin üç faktörlü olmasına karar verilmiş ve üç faktörlü yapı üzerinden veriler tekrar analiz edilmiştir. Analiz sonucunda ortaya çıkan faktör yapısı incelenerek, bu faktörler "Farkındalık", "Takip ve Aktif Katılım", "Geri Bildirim" olarak isimlendirilmiştir. Maddelerin ölçekte kalmasında iki ölçüt temel alınmıştır. İlk olarak faktör yüklerinin .40'dan büyük olması (Şencan, 2005) ve ikinci olarak birden fazla faktöre yüksek yük veren maddelerin faktör yükleri arasındaki farkın en az .10 olması ölçütü (Büyüköztürk, 2014) üzerinden hareket edilmiştir. Ayrıca ölçekte yer alan maddelerin faktör yükleri incelendiğinde üç madde (M15, M18, M16) birden fazla faktöre yüksek yük verdiği için ve dört madde (M22, M21, M20, M3) faktör yük değeri .40'dan küçük olduğu için ölçekten çıkarılmıştır. Madde atılması işlemine öncelikle binişik maddelerden, daha sonra faktör yük değeri daha küçük olanlardan başlanmıştır (Çolak vd., 2017). Maddeler ölçekten tek tek çıkarılmış ve her defasında analiz tekrarlanmıştır (Çokluk vd., 2015). Maddeler çıkarıldıktan sonra

18 maddeden oluşan ölçeğe yeniden açımlayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Bu işlemde ölçeğin üç faktörlü bir yapı altında yer aldığı saptanmış olup, 18 maddelik ölçek için KMO değeri .83 ve Bartlett Küresellik Testi [$\chi^2=3059,04$; $p=.00$] anlamlı olarak bulunmuştur. Verilere ait Varimax dik döndürme sonrası elde edilen faktör analizi sonuçları Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. YKÖ’ nün Açımlayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Madde	Farkındalık	Takip ve Aktif Katılım	Geri Bildirim	Ortak Varyans
M1	.73	.00	-.04	.53
M2	.74	.12	.04	.56
M4	.67	.18	.12	.50
M5	.62	-.05	.07	.40
M6	.68	-.05	.16	.49
M7	.02	.83	-.05	.69
M8	.04	.83	-.01	.70
M9	.11	.56	.25	.39
M10	.11	.54	.25	.37
M11	-.01	.83	.05	.69
M12	.08	.77	.18	.64
M13	-.02	.83	.14	.71
M14	.01	.78	.15	.63
M19	-.02	.64	.10	.43
M17	.07	.14	.55	.33
M23	.06	.05	.87	.77
M24	.15	.05	.83	.72
M25	.04	.28	.60	.44
Açıklanan varyans	%13.75	%28.77	%13.39	Toplam %55.92

Tablo 1’de görüldüğü gibi, YKÖ’nün ilk faktöründe (Farkındalık faktörü) beş madde bulunmakta ve bu maddelerin Varimax dik döndürme yöntemiyle döndürülmüş faktör yük değerleri .68 ile .74 arasında değişmektedir. Farkındalık faktörünün tek başına açıkladığı varyans %13.75’tir. Ölçeğin ikinci faktörü (Takip ve Aktif Katılım faktörü) dokuz maddeden oluşmaktadır. Maddelerin faktör yük değerleri .54 ile .83 arasında değişmektedir. Takip ve Aktif Katılım faktörünün tek başına açıkladığı varyans %28.77’dir. Ölçeğin üçüncü faktörü (Geri Bildirim faktörü) dört maddeden oluşmaktadır. Maddelerin faktör yük değerleri .55 ile .87 arasında değişmektedir. Geri Bildirim faktörünün tek başına açıkladığı varyans %13.39’dur. Tüm faktörlerin beraber açıkladığı varyans oranı ise %55.92’dir.

3.2. YKÖ’nün Doğrulayıcı Faktör Analizine (DFA) İlişkin Bulgular

Yerel Katılım Ölçeğinin (YKÖ) AFA sonucu üç faktör altında toplanan toplam 18 maddelik yapıya DFA uygulanmıştır. DFA sonucu elde edilen bulgular değerlendirildiğinde χ^2 /sd oranı (231.59/128) 1.80 bulunmuştur. DFA

ile hesaplanan diğer uyum iyiliği değerleri şöyledir: DFA ile hesaplanan diğer uyum iyiliği indeksleri: GFI= .91, CFI=.95, AGFI = .88, NFI=.91, RMSEA = .05, RMR = .07, SRMR= 0.6 olarak belirlenmiştir. Bu uyum iyiliği değerlerinin tümü YKÖ'nün ölçüm modelinin kabul edilebilir bir model olduğunu ortaya koymaktadır (Koyuncu ve Kılıç, 2019). Yapılan DFA sonucunda maddelerin standartlaştırılmış faktör yük değerleri (λ), R² ve t değerleri Tablo 2'de, path diagramı ise ekteki Şekil 1'de gösterilmiştir.

Tablo 2. DFA ile Elde Edilen Standartlaştırılmış Faktör Yükleri (λ), R² ve t Değerleri

Faktörler	Madde No	Standartlaştırılmış Faktör Yükleri (λ)	R ²	t	p
Farkındalık	M1	.76	.58	9.82	.01
	M2	.72	.53	8.53	
	M4	.59	.35	7.58	
	M5	.63	.40	10.62	
	M6	.66	.44	9.37	
		M7	.76	.58	8.59
Takip ve Aktif Katılım	M8	.76	.58	8.50	
	M9	.60	.36	7.38	
	M10	.56	.32	7.09	
	M11	.82	.67	8.82	
	M12	.79	.63	8.63	
	M13	.79	.62	8.64	
	M14	.78	.62	8.64	
	M19	.53	.29	8.52	
Geri Bildirim	M17	.46	.21	6.32	.01
	M23	.90	.81	9.11	
	M24	.83	.69	9.15	
	M25	.56	.31	6.24	

Tablo 2'deki standartlaştırılmış faktör yük değerleri, gizli değişkenin gözlenen değişkende temsil edilme ağırlığını ya da yükünü; t değeri, gizli değişkenlerin gözlenen değişkenleri açıklama oranlarının anlamlılık düzeylerini göstermektedir (Çolak vd., 2017). Maddelerin standartlaştırılmış faktör yük değerleri .46 ile .90 arasında değişmektedir. Maddelerin t değerleri 6.24 ile 10.62 arasında değişmektedir. Maddelerin tümü için t değerleri .01 düzeyinde anlamlıdır.

3.3. Ölçeğin Güvenirliğine İlişkin Bulgular

Ölçeğin güvenirliliği için Cronbach's Alfa iç tutarlık katsayısı, madde toplam korelasyonları, alt ve üst %27'lik grupların madde ortalama puanları arasındaki farklar incelenmiştir. Ölçeğin güvenirliliğine ilişkin sonuçlar Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3. YKÖ'nün Güvenirliğine İlişkin Sonuçlar

Faktörler	Madde No	Madde Toplam Korelasyonu	Alt %27 (n=99)		Üst %27 (n=99)		t	Cronbach's Alfa
			AO	S	AO	S		
Farkındalık	M1	.46	4.08	0.96	5.00	0.00	9.47	.72
	M2	.59	3.69	0.97	5.00	0.00	13.31	
	M4	.54	3.57	0.99	5.00	0.00	14.30	
	M5	.38	4.56	0.78	5.00	0.00	5.50	
	M6	.41	5.51	0.82	5.00	0.00	5.84	
	M7	.73	2.01	1.11	2.34	1.22	2.00	
Takip ve Aktif Katılım	M8	.75	2.27	1.21	2.65	1.31	2.13	
	M9	.54	3.41	1.20	4.06	0.95	4.18	
	M10	.52	3.49	1.20	4.00	1.08	3.09	
	M11	.75	2.21	1.12	2.46	1.24	1.49	
	M12	.73	2.22	1.15	2.72	1.22	2.98	
	M13	.77	1.95	1.18	2.42	1.26	2.66	
	M14	.71	1.88	1.14	2.46	1.35	3.24	
	M19	.56	2.17	1.16	2.54	1.43	2.00	
	M17	.39	3.54	1.34	3.90	1.15	2.04	.71
Geri Bildirim	M23	.62	3.97	0.97	4.38	0.91	3.00	
	M24	.59	4.08	0.95	4.47	0.83	3.08	
	M25	.45	3.57	1.31	3.93	1.19	2.04	
	<i>Ölçeğin tümü için</i>							

Tablo 3'te görüldüğü gibi, YKÖ'nün Farkındalık faktöründe maddelerin madde-toplam puan korelasyonlarının .39 ile .54 arasında, Takip ve Aktif Katılım faktöründe .52 ile .77 arasında ve Geri Bildirim faktörüne .39 ile .62 arasında değiştiği görülmektedir. Madde toplam korelasyonun pozitif ve yüksek olması, maddelerin benzer davranışları örneklediğini ve ölçeğin iç tutarlığının yüksek olduğunu ifade etmektedir (Yorulmaz vd., 2018).

Ölçeğin güvenilirlik analizi kapsamında, testin toplam puanlarına göre oluşturulan alt ve üst %27'lik grupların madde ortalama puanları arasındaki farklar incelenmiştir. Gruplar arasındaki farkların anlamlı çıkması, maddelerin bireyleri ölçülen davranış bakımından ayırt ettiğini gösterir (Büyüköztürk, 2014). Bu çalışma kapsamında yapılan analizde, tüm maddelerin alt ve üst %27'lik grupları arasındaki fark $p < .001$ düzeyinde anlamlıdır. Ayrıca, ölçeğin güvenilirliği için Cronbach's Alfa iç tutarlık katsayıları (α) incelenmiştir ve bu katsayı Farkındalık faktörü için .72, Mesleki Takip ve Aktif Katılım faktörü için .90, Geri Bildirim faktörü için .71 olarak hesaplanmıştır. Hesaplanan iç tutarlık katsayıları, ölçeğin güvenilirliğinin yeterli olduğunu göstermektedir.

Sonuç

Bu çalışmada vatandaşların yerel katılım düzeylerini belirlemede kullanılabilecek bir veri toplama aracının geliştirilmesi amaçlanmıştır.

Başlangıçta 26 madde olarak hazırlanmış olan Yerel Katılım Ölçeği'nden (YKÖ) kapsam geçerliliği için yapılan uzman görüşlerinin alınması aşamasından sonra 1 madde çıkarılmış ve ilgili görüşler doğrultusunda bazı düzeltmeler yapılmıştır. Bu aşamadan sonra, 25 maddelik ölçek seçmenlerden oluşan birinci örneklem grubuna uygulanmıştır. Elde edilen veriler kullanılarak ölçeğin geçerlik ve güvenirlik analizleri yapılmış ve bu analizlerin sonuçları incelenmiştir. Açımlayıcı Faktör Analizi sonucunda, başlangıçta ölçek maddelerinin yedi faktör altında toplandığı görülmüştür. Ancak çizgi grafiği, her bir faktörün toplam varyansa yaptığı katkı ve faktörlerin açıklanabilirlik özelliği dikkate alınarak ölçeğin üç faktörlü olması gerektiğine karar verilmiştir. Faktörler “Farkındalık”, “Takip ve Aktif Katılım” ve “Geri Bildirim” olarak isimlendirilmiştir. Düşük faktör yük değerine sahip olan 4 madde ve birden fazla faktörde yüksek faktör yük değerine sahip olan üç madde ölçekten çıkarılmıştır. Ölçekten maddeler tek tek atılmış ve ilgili maddelerin ölçekten çıkarılmasının ardından; araştırmacılar tarafından analiz her defasında yeniden yapılmıştır. Böylelikle çalışmanın son aşamasında Yerel Katılım Ölçeği 18 maddeye düşmüştür.

YKÖ'nün ilk faktöründe (Farkındalık faktörü) beş madde bulunmakta ve bu maddelerin Varimax dik döndürme yöntemiyle döndürülmüş faktör yük değerleri .68 ile .74 arasında değişmektedir. Farkındalık faktörünün tek başına açıkladığı varyans %13.75'tir. Ölçeğin ikinci faktörü (Takip ve Aktif Katılım faktörü) dokuz maddeden oluşmaktadır. Maddelerin faktör yük değerleri .54 ile .83 arasında değişmektedir. Takip ve Aktif Katılım faktörünün tek başına açıkladığı varyans %28.77'dir. Ölçeğin üçüncü faktörü (Geri Bildirim faktörü) dört maddeden oluşmaktadır. Maddelerin faktör yük değerleri .55 ile .87 arasında değişmektedir. Geri Bildirim faktörünün tek başına açıkladığı varyans %13.39'dur. Tüm faktörlerin beraber açıkladığı varyans oranı ise %55.92'dir.

Yerel Katılım Ölçeğinin (YKÖ) Açımlayıcı Faktör Analizi sonucu üç faktör altında toplanan toplam 18 maddelik yapısına Doğrulayıcı Faktör Analizi uygulanmıştır. DFA sonucu elde edilen bulgular incelendiğinde χ^2 /sd oranı (231.59/128) 1.80 bulunmuştur. DFA ile hesaplanan diğer uyum iyiliği değerleri ise şöyledir: GFI= .91, AGFI = .88, RMSEA = .05, RMR = .07, SRMR= 0.6, CFI = .95, NFI = .91.

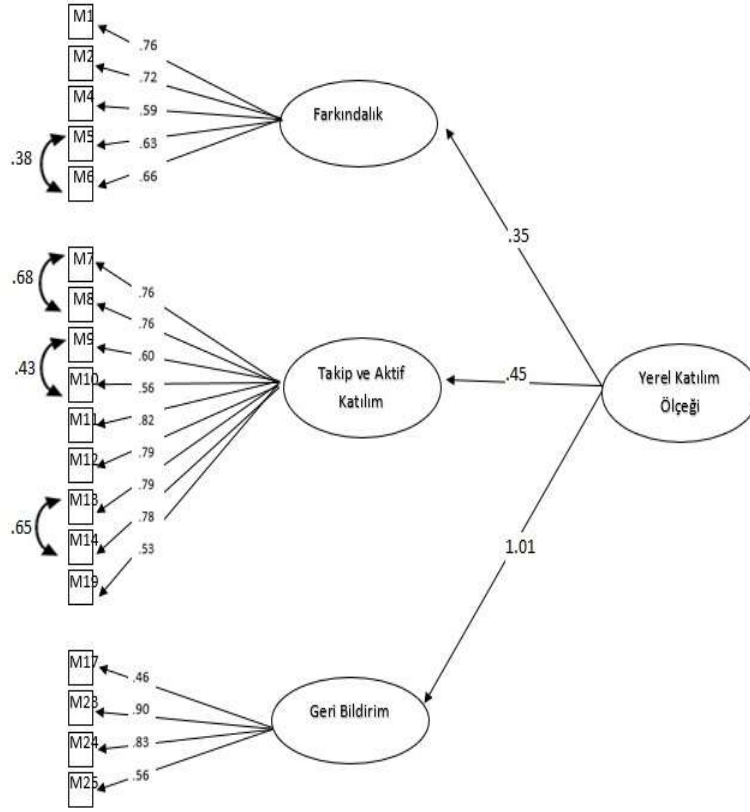
Beşli likert tipi yanıt seçenekleri bulunan ölçek, (1) Hiç Katılmıyorum, (5) Tamamen Katılıyorum ve (1) Hiçbir Zaman, (5) Her Zaman aralığında yanıtlanmaktadır. Ölçekte ters puanlanan madde bulunmamaktadır. Nihai formu 18 maddeden oluşan ölçeğin ilk faktörü vatandaşların yerel katılıma ilişkin farkındalık düzeylerini ölçerken, diğer iki faktör yerel katılım davranışlarını ölçmektedir. Ölçekten toplam puan alınmamaktadır. Ölçek yapısı gereği vatandaşların yerel katılıma ilişkin farkındalıkları ile yerel katılım davranışlarının düzeyleri arasında karşılaştırma yapmaya imkân tanımaktadır.

Kaynaklar

- Arnstein, S. R. (1969). A ladder of citizen participation. *Journal of the American Institute of Planners*, 35(4), 216-224.
- Bell, C., & O'Rourke, C. (2007). The people's peace? Peace agreements, civil society, and participatory democracy. *International Political Science Review*, 28(3), 293-324.
- Brown, W. (2015). *Undoing the demos: Neoliberalism's stealth revolution*. MIT Press.
- Bühlmann, M., Merkel, W., Müller, L., & Weßels, B. (2012). The democracy barometer: A new instrument to measure the quality of democracy and its potential for comparative research. *European Political Science*, 11(4), 519-536.
- Büyüköztürk, Ş. (2014). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G., & Büyüköztürk, Ş. (2015). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik SPSS ve LISREL uygulamaları*. Ankara: Pegem Akademi.
- Çolak, İ., Yorulmaz, Y. İ., & Altinkurt, Y. (2017). Öğretmen özyeterlik inancı ölçeği geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(1), 20-32.
- Dahl, R. A. (1956). *A preface to democratic theory*. Chicago: University of Chicago.
- Dinç, E., & Keçe, M. (2015). Demokratik katılım ölçeğinin geliştirilmesi: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(1), 177-207.
- Erdoğan, O. (2019). Yerel yönetimlerde katılımcı mekanizmalar ve trabzon büyükşehir belediyesi örneği. *Bitlis Eren Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Akademik İzdüşüm Dergisi*, 4(2), 295-310.
- Geçkil, T., & Tikici, M. (2015). Örgütsel demokrasi ölçeği geliştirme çalışması. *Amme İdaresi Dergisi*, 48(4), 41-78.
- Gillman, A. (2018). Ideals Without Institutions: Understandings of Democracy and Democratic Participation Among Ecuadorian Youth. *Studies in Comparative International Development*, 53(4), 428-448.
- Gökçe, B. (1988). *Toplumsal bilimlerde araştırma*. Ankara: Savaş Yayınları.
- Grotz, F., & Lewandowsky, M. (2020). Promoting or Controlling Political Decisions? Citizen Preferences for Direct-Democratic Institutions in Germany. *German Politics*, 29(2), 180-200.
- Hair, J. F., Anderson, R. E., Tatham, R. L., & Black, W. C. (2006). *Multivariate data analysis* (5th ed.) Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- Harvey, D. (2007). *A brief history of neoliberalism*. Oxford University Press.
- Holdo, M. (2018). The virtuous, the critical and the trustworthy: Citizen ideals and forms of democratic participation. *Scandinavian Political Studies*, 41(1), 1-21.

- Huntington, S. P. (1996). Democracy for the long haul. *Journal of Democracy*, 7(2), 3-13.
- Inglehart, R. (2000). Culture and democracy. In L. E. Harrison & S. P. Huntington (Eds.), *Culture matters: How values shape human progress* (pp. 80-97). New York: Basic.
- İzci, İ. (2014). Katılımcı yerel yönetim: Genel bir bakış, *Katılımcı Yerel Yönetim*, İstanbul: Kalkeon Yayıncılık.
- Koyuncu, İ., & Kılıç, A. F. (2019). Açımlayıcı Ve Doğrulayıcı Faktör Analizlerinin Kullanımı: Bir Doküman İncelemesi. *Eğitim ve Bilim*, 44(198).
- Mitlin, D. (2004). Reshaping local democracy. *Environment & Urbanization*, 16(1), 3-9.
- Munck, G. L. (2016). What is democracy? A reconceptualization of the quality of democracy. *Democratization*, 23(1), 1-26.
- Ostrom, E. (1999). Polycentricity, complexity, and the commons. *The Good Society*, 9(2), 37-41.
- Prachagool, V., & Nuangchalerm, P. (2019). Investigating democratic citizenship attitude of pre-service social studies teachers. *Journal of Educational Sciences and Psychology*, 9(2).
- Preacher, K. J. & MacCallum, R.C. (2002). Exploratory factor analysis in behavioral genetics research: Factor recovery with small sample sizes. *Behavior Genetics*, 32(2), 153-161.
- Şencan, H. (2005). *Sosyal ve davranışsal ölçümlerde güvenilirlik ve geçerlilik*. Ankara: Seçkin.
- Tabachnick, B.G. & Fidell, L.S. (2001). *Using multivariate statistics*. Pearson Education Company
- Tanilli, S. (1985). *Devlet ve demokrasi*. İstanbul: Say.
- Üstüner, Y., & Keyman, E. F. (1995). Globalleşme, katılımcı demokrasi ve örgüt sorunu. *Ekonomik Yaklaşım*, 6(18-19), 33-50.
- Yağcı, E. (1998). Demokrasi ve eğitim. *Eğitim ve Bilim*, 22(107), 15-22.
- Yaman, F. T. (2018). Katılımcı demokrasi: kapsam ve unsurlar. *Trakya Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 6(2), 136-160.
- Yıldırım, C., & Türkoğlu, A. (2017). Democratic citizenship attitude scale: A validity and reliability study. *Çukurova University Faculty of Education Journal*, 46(2), 649-664.
- Yong, A. G., & Pearce, S. (2013). A beginner's guide to factor analysis: Focusing on exploratory factor analysis. *Tutorials in quantitative methods for psychology*, 9(2), 79-94.
- Yorulmaz, Y. İ., Çolak, İ., Altinkurt, Y., & Yılmaz, K. (2018). Örgütsel güç mesafesi ölçeği geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(4), 671-68

EK 1. Yerel Katılım Ölçeği Path Diyagramı

Ek 2. Yerel Katılım Ölçeği

1. Hiç Katılmıyorum	↔	5. Tamamen Katılıyorum	1	2	3	4	5
1. Yerel yöneticiler yeni politikaları planlarken halkın görüşlerine başvurmalıdır.							
2. Yerel yöneticiler yeni politikaları planlarken sivil toplum kuruluşları ile iş birliği yapmalıdır.							
4. Kent Konseyi ³ kararları yerel politika yapım süreçlerinde dikkate alınmalıdır.							

³ Kent konseyi: Merkezi yönetimin, yerel yönetimin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının ve sivil toplumun ortaklık anlayışıyla, hemşerilik hukuku çerçevesinde bulunduğu; kentin kalkınma önceliklerinin, sorunlarının, vizyonlarının sürdürülebilir kalkınma ilkeleri temelinde belirlendiği, çözümlerin geliştirildiği ortak aklın ve uzlaşmanın esas olduğu demokratik yapılar ile yönetim mekanizmalarını ifade eder.

Yerel Katılım Ölçeği Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

5. Yerel yönetimler (belediye) işlettiği süreçleri şeffaf yürütmelidir.					
6. Yerel yöneticiler vatandaşlarla fikir alışverişine ve iş birliğine açık olmalıdır.					
1. Hiçbir Zaman ↔ 5. Her Zaman	1	2	3	4	5
7. Kent Konseyi toplantılarını takip ederim.					
8. Kent Konseyi'nde alınan kararları takip ederim.					
9. Yaşadığım yerin kent yaşamına ilişkin gündemini takip ederim.					
10. Yerel basını takip ederim.					
11. Belediye Meclisi toplantılarını takip ederim.					
12. Belediyenin stratejik planını incelerim.					
1. Hiçbir Zaman ↔ 5. Her Zaman	1	2	3	4	5
13. Belediyenin yıllık bütçe görüşmelerini takip ederim.					
14. Belediye bütçesini incelerim.					
17. İdare (belediye) ile yaşadığım uyuşmazlıklarda hukuki yollara başvurmayı düşünürüm.					
19. Kent Konseyi'ne veya yaşadığım yerle ilgili görev yapan yerel inisiyatiflere üye olurum.					
23. Yaşadığım yerde belediyenin icraatlarına ilişkin karşılaştığım sorunları dile getiririm.					
24. Yaşadığım yerde belediyenin icraatlarına ilişkin beğendiğim politikaları dile getiririm.					
25. İdareye (belediye) resmi kanallar üzerinden (Beyaz Masa, CİMER, Çağrı Merkezi vs.) dilek ve şikâyetlerimi iletirim.					